

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Дубов Д.В.
Дубова С.В.

ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів*

Київ – 2006

УДК 352/354:00.73](075.8)

ББК 67.401я73+32.973.202я73

Д 79

Гриф надано

Міністерством освіти і науки України

(лист №14/18.2-2674 від 30.11.2005 р.)

Рецензенти:

Ожеван М.А. – доктор філософських наук, професор, завідувач відділом інформаційної безпеки та міжнародних інформаційних відносин Національного інституту проблем міжнародної безпеки Ради Національної безпеки і оборони України;

Карпунов О.В. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної інформації Університет економіки та права «КРОК»;

Пікульський В.Ф. – Старший прокурор відділу Генеральної прокуратури України.

Дубов Д.В., Дубова С.В.

Д 79 Основи електронного урядування. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 176 с.

ISBN 966-364-216-5

Навчальний посібник призначений для вивчення основних принципів, форм і методів нового напрямку інформаційно-управлінської діяльності в галузі державного управління – системи електронного урядування.

У ньому викладено основні підходи до розуміння електронного урядування, розглянуто передумови виникнення та вимоги до впровадження систем електронного урядування. Висвітлено основні нормативно-правові засади впровадження системи електронного урядування в Україні і за кордоном. Розглянуто форми і методи основних напрямів електронної взаємодії між державною і суспільством («Уряд–Громадяни», «Уряд–Бізнес», «Уряд–Уряд»), висвітлено питання впровадження і функціонування систем електронного документообігу як однієї з важливих складових електронного урядування. Акцентовано увагу на проблемах, які виникають у процесі функціонування систем електронного урядування, зокрема на інформаційній нерівності та інформаційній безпеці.

Видання розраховане на студентів вищих навчальних закладів, магістрів, аспірантів.

ISBN 966-364-216-5

© Дубов Д.В., Дубова С.В., 2006.

© Центр навчальної літератури, 2006.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
РОБОЧА ПРОГРАМА КУРСУ "ОСНОВИ ЕЛЕКТРОНОГО УРЯДУВАННЯ"	6
ВСТУП	12
ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	17
Передумови виникнення системи електронного урядування	17
Вимоги до впровадження та функціонування електронного урядування.....	32
Запитання для самоперевірки:	39
Література	39
НОРМАТИВНА БАЗА РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.....	43
Світова практика нормативного регулювання електронного урядування.....	43
Нормативно-правове забезпечення діяльності електронного урядування в Україні	54
Запитання для самоперевірки:	79
Література	79
ОСНОВНІ НАПРЯМИ Е-ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА СУСПІЛЬСТВА.....	80
Схеми електронної взаємодії між державою і суспільством	80
Сектор відносин „Уряд-Уряд” (G2G).....	83
Сектор відносин „Уряд-Громадянин” (G2C)	85
Сектор відносин „Уряд-Бізнес” (G2B).....	87
Основні вимоги до створення та функціонування порталів органів державної влади	89

Запитання для самоперевірки:	96
Література	96
ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ	98
Електронний документообіг як елемент електронного урядування.....	98
Електронно-цифровий підпис як основний елемент електронного документа.....	108
Запитання для самоперевірки:	111
Література	112
ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	113
Цифрова нерівність при впровадженні системи електронного урядування.....	113
Інформаційна безпека у системі електронного урядування	119
Запитання для самоперевірки:	132
Література	132
ВИСНОВКИ.....	135
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	136
Практична робота №1. Мотиваційно-ціннісні чинники впровадження системи електронного урядування ..	136
Практична робота №2. Сформованість потреб користувачів у використанні систем електронного урядування	138
Практична робота №3. Системи електронного документообігу	144
Практична робота №4. Соціальна готовність до впровадження та функціонування системи електронного урядування	145
Словник	146

Додаток 1.....	155
Додаток 2.....	165
Додаток 3.....	169